

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-24

Diarienummer EXF-2023-00229

Handläggare

Lukas Jonsson

Telefon: 031-368 12 01

E-post: lukas.jonsson@exploatering.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg

Förslag till beslut

I exploateringsnämnden

1. Med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande avstyrker exploateringsnämnden motionens förslag om att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som exploateringsnämndens yttrande över motionen.

Sammanfattning

I motionen av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) föreslås kommunstyrelsen att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg.

Exploateringsförvaltningen instämmer i att den demografiska utvecklingen kommer att utgöra en utmaning för det kommunala välfärdsuppdraget, men bedömer att en handlingsplan enligt motionens förslag riskerar att fragmentera såväl den finansiella som den politiska styrningen. Detta genom att tillföra ett styrande dokument vars status i relation till den finansiella inriktningen för god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges budget skulle vara oklar och riskera att bli konflikterande.

Exploateringsförvaltningen bedömer även att den föreslagna handlingsplanen, som avser adressera de utmaningar som är förenade med den demografiska utvecklingen, kan komma att behöva omfatta i princip hela det kommunala välfärdsuppdraget, vilket framstår som en svårhanterlig ambition i ett enskilt styrande dokument. Vidare bedömer förvaltningen att ett styrande dokument, enligt förslaget, inte skulle underlätta det nu initierade arbetet inom stadsutvecklingsområdet med att bland annat utveckla arbetssätt och processer för en samordnad investeringsplanering och utbyggnadsplanering; planering som bland andra faktorer även i hög grad behöver utgå ifrån den demografiska utvecklingen och stadens övergripande finansieringsförmåga.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Exploateringsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på förslaget att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg utifrån dessa dimensioner.

Exploateringsförvaltningen hänvisar i övrigt till stadsledningskontorets strategiska fördjupning ”Långsiktiga ekonomiska förutsättningar 2022-2040”.

Bilagor

1. Motionen

Ärendet

I motionen av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) föreslås kommunstyrelsen få i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg. Handlingsplanen föreslås innehålla förslag till åtgärder som berör digitalisering, välfärdsteknik, välfärdstjänsternas omfattning och kompetensförsörjning. Handlingsplanen bör, enligt förslaget, även beakta områden med särskilda utmaningar såsom Södra Skärgården och särskilt utsatta områden.

Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 5 maj 2023.

Förvaltningens bedömning

Exploateringsförvaltningen instämmer i motionens utgångspunkt att Göteborg, tillsammans med övriga kommuner i Sverige, står inför finansieringsutmaningar som är förenade med den demografiska utvecklingen. Exploateringsförvaltningen noterar att motionens förslag i första hand riktar sig mot andra nämnders verksamhetsområden, men eftersom exploateringsnämndens verksamhet berörs av effekter som följer av den demografiska utvecklingen vill förvaltningen ändå lämna följande synpunkter.

Övergripande finansieringsutmaning

Exploateringsförvaltningen bedömer, i enlighet med stadsledningskontorets bedömning som framgår av den strategiska fördjupningen *Långsiktiga ekonomiska förutsättningar 2022–2040*, att stadens finansiella inriktningar för god ekonomisk hushållning är ändamålsenliga för att möta den demografiska utvecklingen. Utifrån denna bedömning anser exploateringsförvaltningen att styrningen för att möta de demografiska utmaningarna, ur ett finansieringsperspektiv, bör utgå från målen för den finansiella inriktningen för god ekonomisk hushållning.

Utöver ovanstående bedömer exploateringsförvaltningen att en handlingsplan enligt motionens förslag riskerar att fragmentera den finansiella och politiska styrningen genom att tillföra ett styrande dokument vars status i relation till den finansiella inriktningen för god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges budget skulle vara oklar och riskera att bli konflikterande.

Övriga synpunkter

Exploateringsförvaltningen instämmer i bedömningen att den demografiska utvecklingen kommer att utgöra en utmaning för det kommunala välfärdsuppdraget. Exploateringsförvaltningen bedömer emellertid att den föreslagna handlingsplanen, som avser adressera de utmaningar som är förenade med den demografiska utvecklingen, kan komma att behöva omfatta i princip hela det kommunala välfärdsuppdraget, vilket framstår som en svårhanterlig ambition i ett enskilt styrande dokument. Utifrån denna övergripande utmaning finns områden inom vilka staden har möjlighet att vidta åtgärder och adressera på olika sätt. I motionen lyfts ett antal exempel på områden där de demografiska utmaningarna tydligt kan yttra sig och för vilka det bör tas fram åtgärder.

Exploateringsförvaltningen bedömer att dessa områden lämpligen snarare bör hanteras tematiskt genom uppdateringar av befintliga styrande dokument, exempelvis med avseende på kompetensförsörjningen eller teknikutveckling inom välfärdstjänster utifrån en övergripande problembeskrivning, nämligen den demografiska utvecklingen. Frågor

som berör förslag på välfärdstjänsternas omfattning bedömer exploateringsförvaltningen vara en fråga för den politiska budgetprocessen att adressera.

För exploateringsnämnden, som för andra nämnder, utgör den demografiska utvecklingen en grundläggande planeringsförutsättning exempelvis med avseende på planeringen för olika typer av bostäder, kommunal service i form av förskola, skola eller äldreboenden. Samtidigt är dessa förutsättningar komplexa bland annat eftersom förhållandet mellan nyproduktionen av bostäder och kommunal service och befolkningstillväxten är ömsesidigt beroende och förstärkande.

Vidare bedömer förvaltningen att ett styrande dokument, enligt förslaget, inte skulle underlätta det nu initierade arbetet inom stadsutvecklingsområdet med att bland annat utveckla arbetssätt och processer för en samordnad investeringsplanering och utbyggnadsplanering; planering som bland andra faktorer även i hög grad behöver utgå ifrån den demografiska utvecklingen och stadens övergripande finansieringsförmåga.

Kristina Lindfors
Direktör exploateringsförvaltningen

Peter Kim
Avdelningschef

Handling 2022 nr 249**Motion av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg**

Göteborg står inför en utmanade demografisk utveckling. Allt fler lever allt längre och vi spår ett ökande omsorgsbehov i staden. Mellan år 2019 och 2030 kommer personer som är 80 år eller äldre öka med 50 procent, men personer i arbetsför ålder bara 4 procent, i Sverige. Samtidigt föds färre barn i förhållande till den vuxna befolkningen, en utveckling som Göteborg har gemensamt med de flesta andra kommuner. I Göteborgs fall har vi dessutom en utmaning med att många i arbetsför ålder flyttar från staden till någon av kranskommunerna, vilket har negativ påverkan på skatteintäkter men möjligen även på rekryteringsunderlag. Övergången till ökad andel arbete hemifrån har skyndat på den utvecklingen.

Den förändrade demografien ställer nya krav på välfärden och efterfrågan på skola, förskola, bostäder, vård och omsorg, som staden behöver förhålla sig till. Eftersom andelen av befolkningen i arbetsför ålder inte håller jämna steg med ett växande behov av välfärdstjänster kommer allt färre att behöva försörja allt fler. Dessutom väljer unga personer på väg ut på arbetsmarknaden i stor utsträckning karriärvägar utanför välfärden. Det råder stor brist på såväl vård- och omsorgspersonal som pedagoger. Samtidigt behövs arbetstillfällena inom näringslivet för att finansiera välfärdstjänsterna.

För att kunna säkra en god välfärd i framtiden krävs bland annat implementering av ny teknik och nya arbetssätt, men också strategier för att göra Göteborg till en attraktiv stad att leva, bo och arbeta i. Staden behöver därför ta fram en förvaltningsövergripande plan för hur välfärdsuppgifterna ska kunna säkerställas givet den demografiska utvecklingen.

Handlingsplanen bör innehålla förslag till åtgärder som berör digitalisering, välfärdsteknik, välfärdstjänsternas omfattning och kompetensförsörjning. Handlingsplanen bör också beakta områden med särskilda utmaningar såsom Södra Skärgården och särskilt utsatta områden.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborgs Stad.

Elisabet Lann (KD)**Johanna Holmdahl (KD)**